

Конкурсній комісії з
конкурсного добору на посаду
генерального директора
Національного заповідника
"Софія Київська"
Міністерства культури, мо-
лоді та спорту України,
вул. Т. Франка, 19, м. Київ 01601
Куровальської Нелі Михайлівни
(адреса ресторану):

тел.

Заява

Прошу допустити мене до
участі в оголошеному Міністерст-
вом культури, молоді та спорту
України конкурсному доборі на
посаду генерального директора
Національного заповідника
"Софія Київська".

Дано свою згоду на обробку
персональних даних відповід-
но до Закону України "Про за-
хист персональних даних".

До заяви додаю:

1. Автобіографію - 1 пр. на арк.
2. Копію паспорта - 1 пр. на барк.
3. Копію ідентифікаційного
коду - 1 пр. на барк.

арк. 5

8888/20.120 від 05.03.2020

Інститут культури, молоді та спорту України

4. Копія диплома про вищу освіту - 1 гр. на 1 арк.
5. Копія диплома про вищу освіту - 1 гр. на 1 арк.
6. Копія трудової книжки - 1 гр. на 8 арк.
7. Рекомендаційний лист від ректора Київського національного університету будівництва і архітектури, проф. П. М. Кулікова;
8. Рекомендаційний лист від директора Інституту української археографії та дослідознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, д. і. н. Т. В. Панакіма;
9. Рекомендаційний лист від Президента Національної спілки архітекторів України, заслуженого архітектора України В. М. Жукова;
10. Рекомендаційний лист від ректора Київської православної богословської академії, голови Управління духовної освіти і богословської науки Православної Церкви України, проф. протоієрея Александра Трохимюка;
11. Рекомендаційний лист від заступника Голови КМДА В. Момдрийвського;

12. Рекомендаційний лист від
заст. директора - керівника
Національного релігієзнавства
Інституту філософії ім. Т. Шевче-
ноу НАН України, проф. А.М. Ко-
ларного;
13. Рекомендаційний лист від рек-
тора і глави ГО "Відкритий
православний університет
святої Софії - Трищукраті"
прот. о. Теодія (Ю.Т. Коваленка);
14. Рекомендаційний лист від
віце-президента ГО "Українська
асоціація релігієзнавства",
проф. Л.О. Філіповича;
15. Рекомендаційний лист від
співзасновниці Центру Анни
Львівської (м. Самсіс, Франція)
Анни Кампер;
16. Рекомендаційний лист від
директора Музею Терини
Тястів на Ведмиші (Польща)
проф. А. Вурві;
17. Рекомендаційний лист від
Голови ГО "Діа Лайстер Ліас"
І.Буданської;
18. Рекомендаційний лист від
завідувача Львівської філії
НАНДРЦУ, канд. мистецтвознавств
М. Отковича;
19. Лист від колективу Наці-
онального заповідника "Софія Ки-

- ївська" на підтримку Л. С. Куро-
валовської - 1 пр. на 5 арк;
20. Мотиваційний лист - 1 пр. на 5 арк;
21. Копію посвідчення про присвоєн-
ня почесного звання "Заслуже-
ний працівник культури Украї-
ни" (2008р.);
22. Копію диплома та посвідчен-
ня члена-кореспондента
Академії будівництва України
(відділення реставрації і віднов-
лення пам'яток архітектури) 2016р;
23. Копію сертифіката про
участь у Міжнародній лідерсь-
кій програмі "Рів музейів у
визначенні національної іден-
тичності" департаменту держав-
ного архіву освітніх і культурних
відносин США (2009р.) з перекладами;
24. Копію сертифіката навчаль-
них курсів щодо застосування
ядерно-фізичних методів для
характеризації, консервації та
датування об'єктів культурної
спадщини (2018р.);
25. Копію почесної відзнаки
Міністерства культури і
мистецтв України, за досяг-
нення в розвитку культури і

- мистецтв" (2005р.);
26. Книга відомства про нагородження Президентом Італійської Республіки Серджо Маттарелла "Орденом Зірки Італії" з присвоєнням звання "кавалер" за особливі заслуги в розвитку дружніх відносин та співробітництва між Італією та Україною (2015р.) з перекладом;
27. Список публікацій - 1пр. на барк;
28. Список видань в українських газетних засобах масової інформації;
29. Перелік грантових інвестиційних та інноваційних проектів, отриманих та реалізованих Національним заповідником "Сарія Київська" (2005-2019рр.) - 1пр. на 4арк.

03.03.2020р.

Гуф / А. Кривальська /

Автобіографія.

Я, Туровалюк Катерина Михайлівна, громадянка України, паспортний номер _____, відалий номер _____

Народилася в с. _____

Після закінчення у 1976 р. середньої школи, три роки працювала керівником відділу проектування автоматизованих систем управління проектного інституту "Київгіпротранс".

Вищу освіту здобула у Московській інженерно-будівельній академії транспортного будівництва (1977-1983), який закінчила з відзнакою.

З 1983-1988 рр. - інженер 1 класу м. Тернопіль - Хмельницький Київської області, 1988-1995 рр. - старший інженер, головний спеціаліст, головний інженер проектів відділу капітального будівництва, 1995-1996 рр. - завідувач відділу архітектури і будівництва Тернопіль-Хмельницької районної ради, 1996-1999 рр. -

завідувач відділу містобудування,
архітектури та житлово-кому-
нального господарства Тернопіль-
Хмельницької районної державної
адміністрації. Має присвоєний
11 ранг державного службовця.

1999-2000 рр. - начальник відді-
лу архітектури, заступник на-
чальника управління містобуду-
вання та архітектури - началь-
ник обласної інспекції держав-
ного архітектурно-будівельного
контролю Київської обласної
державної адміністрації. Присвоє-
но 10 ранг державного службовця.

З червня 2000р. обіймала посаду
директора, а з вересня 2003р. до
червня 2012 року - генерального ди-
ректора Національного заповід-
ника "Соріє Київська". Має
друку вищу освіту: у 2004 році
закінчила факультет педагогі-
чної освіти Тернопільсько-Хмель-
ницького державного педагогічно-
го університету ім. Т. Шевченка,
спеціальність - вчитель історії
і українознавства.

З березня 2015 року по теперішній час обіймаю посаду генерального директора Національного заповідника "Саріє Лівська".

За роботу нагороджена Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України, за досягнення в розвитку культури і мистецтв (2007), маю почесне звання "Заслуженої працівник культури України" (2008), орден міжнародного кореспондента Академії журналістики України (2008). Також у 2015 році отримала державну нагороду Італійської Республіки "Орден Зірка Італії" за особливі заслуги в розвитку дружніх міжвідносин та співробітництва між Італією та Україною, одружена, маю двоє дітей. Судимостей не маю.

03.03.2008

Юр. / Н. Рубановська

ЦЕНТРОМ РАБОТЫ
С ПЕРСОНАЛОМ
М. П. 1982

СЕРТИФИКАТ

ДИПЛОМ

С ПРИЧЕМ

№ 462294

Выдана *Людмила*
г. *Москва*

в том, что *Людмила* *Ивановна*
"Мухоморова" *Людмила* *Ивановна*
Знакомы *Ивановна* *Ивановна*
в 1982 году *Ивановна* *Ивановна*
набавлено *Ивановна* *Ивановна*

по специальности *Ивановна*
Ивановна *Ивановна*

диплом и авторское удостоверение
выданы в соответствии с законодательством
Российской Федерации от 21 декабря 1982 г.

Исполнитель *Ивановна*
М. П. *Ивановна*

Ивановна

М. П. *Ивановна*
№ 211

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Повітрофлотський пр.31, м. Київ – 37, 03037 тел.(044) 241-55-80, факс (044) 248-32-65
E-mail: knuba_admin@ukr.net, Web: <http://www.knuba.edu.ua>, код ЄДРПОУ 02070909

14.02.2019 № *12-19/282*

На № _____ від _____

**Конкурсній комісії
на заміщення посади
генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Київський національний університет будівництва і архітектури на чолі з ректором, заслуженим працівником освіти України, лауреатом Державної премії в галузі науки і техніки, доктором економічних наук, професором П.М.Куліковим рекомендує на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» дійсного члена Української академії архітектури, дійсного члена Академії будівництва України, заслуженого працівника культури України **Нелю Михайлівну Куковальську**.

Н.М. Куковальська обіймає посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» понад 16 років. За час роботи на посаді Н.М. Куковальська зробила вагомий внесок в розвиток заповідника. Вона постійно бере активну участь у наукових конференціях, ініціює проведення досліджень та розробку рекомендацій щодо збереження та науково-обґрунтування захисту культурної спадщини України.

З 2004 р. Н.М. Куковальська тісно співпрацює з провідними фахівцями Київського національного університету будівництва і архітектури. За її ініціативи у Софійському соборі постійно проводяться дослідження стану внутрішнього мікроклімату та його впливу на збереження будівельних конструкцій, творів монументального мистецтва тощо. За результатами вказаних досліджень фахівцями кафедри теплогазопостачання і вентиляції КНУБА були розроблені рекомендації щодо температурно-вологісного режиму Софійського собору. Також були запропоновані інженерні рішення щодо заміни існуючого кліматичного обладнання. Співробітництво триває по сьогоднішній день. У 2019 році між заповідником та КНУБА було укладено договори, в рамках яких передбачено розробку проекту модернізації інженерних систем Софійського собору з науковим супроводом та дослідженням параметрів повітряного середовища, із залученням фахівців випробувального центру будівельних конструкцій КНУБА для вивчення та аналізу вібраційних і акустичних навантажень на конструкції Софійського

собору. Виконання цих робіт має велике значення для збереження унікальної пам'ятки, а Н.М. Куковальська приймає безпосередню участь у наукових розробках.

Софійський собор є постійною базою для проходження практики студентами архітектурного факультету, що дає можливість майбутнім фахівцям отримати унікальний практичний досвід роботи на пам'ятках архітектури світового значення.

На посаді генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» Н.М. Куковальська зарекомендувала себе як досвідчений керівник, що здатний забезпечувати функціонування та збереження унікального об'єкту культурної спадщини, висококваліфікований фахівець як у науково-технічних, так і історико-культурних питаннях, що розуміє проблематику та особливості збереження національної історико-культурної спадщини.

Притаманні Нелі Михайлівні досвід роботи на керівних посадах, глибокі фахові знання та любов до рідного краю, а також якості лідера та успішного керівника колективу заповідника (понад 16 років очолює заповідник), є підставою для обрання на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська», щоб і надалі продовжувати успішно керувати зазначеною установою.

Високі ділові, професійні і моральні якості Нелі Михайлівни відповідають вимогам до керівника такого рівня. Під її керівництвом Національний заповідник «Софія Київська» буде надалі туристичною перлиною України та триматиме статус провідної науково-дослідницької установи з питань збереження та музеєфікації пам'яток архітектури.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо, що кандидатура Нелі Михайлівни Куковальської якнайкраще відповідає посаді генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» та рекомендуємо її на зазначену посаду.

З повагою

Ректор

**Київського національного університету
будівництва і архітектури,
заслужений працівник освіти України,
лауреат Державної премії в галузі
науки і техніки,
доктор економічних наук, професор**

П.М. Куліков

НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української
археографії та джерелознавства
ім. М. С. Грушевського

THE NATIONAL ACADEMY
OF SCIENCES OF UKRAINE
M. S. Hrushevsky Institute
of Ukrainian Archeography
and Source Studies

01001, м.Київ, вул. Трьохсвятительська, 4
Факс/тел. (44) 279-4509
тел. (44) 278-5098, 279-0863
E-mail: inst_archeos@ukr.net

01001, Ukraine, Kyiv; 4, vul. Tryokhsviatytska
Fax/tel: (44) 279-4509
tel. (44) 279-0863
E-mail: inst_archeos@ukr.net

№ 302/48

"14" лютого 2020р.

**Конкурсній комісії
з конкурсного добору
на посаду генерального директора
Національного заповідника
"Софія Київська"**

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського Національної академії наук України рекомендує кандидатуру генерального директора Національного заповідника "Софія Київська" Куковальської Нелі Михайлівни на другу каденцію на посаду генерального директора.

Ми переконані, що Н.М. Куковальська має значний досвід в управлінні музейним закладом світового рівня – Національного заповідника "Софія Київська", тому досконало розуміється на особливостях культурно-просвітницької, реставраційної та науково-дослідної роботи, що дозволяє позиціонувати Заповідник не лише як добре знану в міжнародній туристичній сфері українську культурно-просвітницьку установу, але й серйозний науково-дослідний та реставраційний центр України, відомий зокрема далеко за межами нашої держави.

Саме на науковій стороні хотілося б зупинитись детальніше. Адже за каденції Н.М. Куковальської відбулось стрімке зростання наукового потенціалу Заповідника, обумовлене суттєвим реформуванням науково-дослідної роботи установи, було сформовано потужний за науковим рівнем "Інститут «Свята Софія»", докорінно змінено підходи до формування тематики наукових досліджень, покликаних охопити усі головні напрямки вивчення пам'яток, що

входять до складу Національного заповідника “Софія Київська”. Масштабні реставраційні роботи, які розгорнулись на пам’ятках Заповідника останнім часом, супроводжуються ґрунтовними науковими розвідками, зокрема з активним залученням методів точних наук, що дозволяє суттєво просунутись уперед у дослідженні минулого України. Важливо відмітити, що результати усіх цих досліджень не лягають “у шухляду”, а оприлюднюються, проходячи серйозну наукову апробацію на численних міжнародних наукових конференціях. Заповідник частину з яких організовує самостійно (“Софійські читання”, “Причорномор’я, Крим, Русь в історії та культурі”) або спільно з іншими науковими установами, зокрема з нашим Інститутом – “Крим в історії України”, “Актуальні питання медієвістичного джерелознавства”, що мали широкий резонанс у науковому середовищі. Важливе значення для апробації результатів наукових досліджень має і видавнича діяльність Заповідника, так само суттєво активізована за каденції Н.М. Куковальської, адже Заповідник має власні періодичні видання, зареєстровані у Міністерстві юстиції України як друкований засіб масової інформації – “Софійський часопис” та “Сугдейський збірник”. Заповідник, окрім потрібної для туристів науково-популярної літератури друкує й ґрунтовні наукові праці, що здобули високу оцінку українських та зарубіжних науковців. У цьому контексті хочемо відмітити видавничий проект багатотомного “Корпусу графіті Софії Київської”, що здійснюється Заповідником у співпраці з нашим Інститутом. Усі ці наукові розробки лягають в основу культурно-просвітницької діяльності Заповідника, що дозволяє розробляти нові екскурсійні програми, виставки тощо, популяризувати українську історико-культурну спадщину в світі та зберігати її для майбутніх поколінь.

Враховуючи наведене вище, вважаємо, що кандидатура Куковальської Нелі Михайлівні на сьогодні є найвідповіднішою посаді генерального директора Національного заповідника “Софія Київська”, тому пропонуємо взяти нашу думку до уваги під час конкурсного відбору.

Директор Інституту
д. іст. н.

Г. В. Папакін

**НАЦІОНАЛЬНА
СПІЛКА АРХІТЕКТОРІВ УКРАЇНИ**

П Р А В Л І Н Н Я

вул. Бориса Грінченка, 7, м. Київ, 01001 тел. (044) 279-98-08, факс (044) 278-13-11, E-mail: arhitekto2@gmail.com,
Код ЄДРПОУ 00016395, МФО 300711, р/р UA41 300711 00000 26007060322469 в ПАТ «Приватбанк» м. Київ

№ 21 від 10 лютого 2020р.

**До Конкурсної комісії на заміщення
посади генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

Рекомендаційний лист

Куковальська Неля Михайлівна - провідний фахівець в галузі архітектури, реставрації, будівництва, практик пам'яткоохоронної та музейної справи, має величезний досвід роботи на посаді генерального директора Національного заповідника «Софія Київська».

Куковальська Н.М. – досвідчений фахівець-практик в галузі архітектури, адже вся її трудова діяльність пов'язана з архітектурою, містобудуванням та реставрацією пам'яток, проблеми яких вирішуються завдяки її високому фаховому та науковому потенціалу.

Майже 17 років вона очолює провідний архітектурний музейний комплекс України - Національний заповідник «Софія Київська», - до складу якого входять всесвітньо відомі пам'ятки: внесений 1990 р. до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Софійський собор XI ст. з архітектурним ансамблем монастирських споруд XVIII ст. на його території, Золоті ворота XI ст., Кирилівська церква XII ст., Андріївська церква XVIII ст. (розташовані в місті Києві) та до квітня 2014р. - комплекс пам'яток архітектури III-XVIII ст. Судацької фортеці (розташований в м. Судак АР Крим).

З її ініціативи та під безпосереднім керівництвом розроблено і реалізовано низку перспективних програм зі збереження архітектурної спадщини Заповідника, стратегію розвитку музейної діяльності, спрямованої на забезпечення науково-обґрунтованого захисту (консервації, реставрації, реабілітації та музеєфікації) пам'яток архітектури Заповідника, які отримали високу позитивну оцінку фахівців в галузі архітектури і будівництва (Української академії архітектури, Мінрегіонбуду України, Академії будівництва України, Національної спілки архітекторів України).

На основі вищезазначених програм та під науково-методичним керівництвом Куковальської Н.М. проведено широкомасштабні реставраційно-реабілітаційні роботи на пам'ятках заповідника: відреставровано, музеєфіковано та введено в експлуатацію Софійську Дзвіницю, виставковий зал «Хлібня», Корпус № 3, Будинок митрополита і Браму Заборовського XVIII ст., Золоті ворота XI ст., Наріжну башту мурів XVIII ст. Кирилівської церкви, а також Церкву Дванадцяти Апостолів XIV ст. та Грецьку церкву X ст. в м. Судак (Крим). Сьогодні продовжуються широкомасштабні реставраційні роботи в Андріївській церкві XVIII ст. та в будинку Консисторії XIX ст.

Також успішно виконано великий комплекс науково-проектних і науково-реставраційних робіт в головному куполі, в центральній абсиді та центральному об'ємі Софійського собору XI ст., відновлено срібні Царські врата XVIII ст. іконостасу Софійського собору, здійснено реставрацію монументального живопису XII-XIX ст. центрального куполу та підкупольного простору Кирилівської церкви XII ст. тощо.

Під керівництвом Нелі Михайлівни вперше в музейній практиці України здійснено розробку та впровадження «Автоматизованої системи комплексного моніторингу технічного стану пам'яток Заповідника», яка на базі інженерно-геологічних, гідрологічних, археологічних, спелеологічних, геодезичних досліджень та комплексу апаратних і програмних засобів дозволяє контролювати технічний стан об'єктів та споруд Заповідника та запобігати будь-яким негативним впливам: осіданню фундаментів споруд, крену будівель, відшаруванню тиньку, локальній деформації поверхонь, розкриттю тріщин і вібрації від зовнішніх техногенних навантажень тощо.

Крім того, Куковальська Н.М. плідно працює в напрямку наукової популяризації унікальної колекції архітектурної графіки 30–50-х рр. XX ст., яка зберігається у фондах Заповідника і налічує понад 4500 од. Генеральною директоркою започатковано видавничий проект: серію альбомів-каталогів «Архітектурна графіка з фондів Національного заповідника «Софія Київська», в рамках якого вийшло друком вже кілька видань, готується до друку наступне. Зазначені видання, а також виставки архітектурної графіки з фондів Заповідника популяризують багату й різноманітну українську архітектурну спадщину, допомагають профільним навчальним закладам у вихованні молодих архітекторів та формуванні спадкоємності архітектурних традицій та майстерності.

Національний заповідник «Софія Київська» під керівництвом Н.М. Куковальської і сьогодні відіграє провідну роль серед музейних архітектурних комплексів України. Особистий внесок Н.М. Куковальської у справу вивчення, збереження, реставрацію та популяризацію архітектурної спадщини України неодноразово відзначений дипломами, подяками і грамотами Української академії архітектури, Національної спілки архітекторів України, Мінрегіонбуду України та інших профільних установ, а з 2010 р. вона є дійсним членом Української академії архітектури.

Національна спілка архітекторів України вважає, що кандидатура Н.М. Куковальської є гідною, щоб і надалі очолювати Заповідник, тож рекомендуємо її на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська».

**Президент Національної спілки
архітекторів України,
дійсний член Української
академії архітектури,
заслужений архітектор України,
двічі лауреат Державної премії України
в галузі архітектури**

В.М. ГУСАКОВ

**КИЇВСЬКА ПРАВОСЛАВНА
БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ**

вул. Трьохсвятительська, 6, Київ, 01001
тел / факс: (044) 278-80-44
email: info@kpba.edu.ua

**KYIV ORTHODOX
THEOLOGICAL ACADEMY**

6, Triokhsviatytska Str., Kyiv, 01001
tel / fax: (+38044) 278-80-44
website: www.kpba.edu.ua

24» 02 2020р.

№ 040

Конкурсній комісії з добору
на посаду генерального директора
Національного заповідника «Софія Київська»

Від імені Київської православної богословської академії бажаю висловити підтримку кандидатці на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» Куковальській Нелі Михайлівні, яка є одним з найдосвідченіших керівників у музейній галузі України, яка по материнськи опікується святинею українського народу – Собором Святої Софії.

З давніх давен Софія Київська як головний митрополичий храм Української держави (Руси-України, згодом Гетьманщини, пізніше УНР тощо) перебував у центрі різноманітних суспільних подій, бо з літописів відомо, що у храмі відбувались урочисті посадження на великокнязівський стіл, здійснювались інтронізації митрополитів та єпископів, приймали іноземних послів, в стінах святині відбувались собори, а попід його стінами – віча. Софія Київська була одним з важливих культурних центрів, бо тут діяла перша відома книгописна майстерня та бібліотека, була школа, звідси «ріки знань» поширювались теренами нашої держави. До честі нинішньої очільниці Національного заповідника «Софія Київська» Куковальської Н.М., ця тисячолітня традиція не перервана, і сьогодні ми можемо бачити, що Свята Софія як і століття тому є у фокусі різноманітних культурних та суспільних процесів, що відбуваються у нашій країні. Варто зазначити, що

проведення таких заходів завдяки культурній політиці Заповідника здійснюється виважено, аби не зашкодили святині, майже щороку ми можемо бачити реставраційні роботи, покликані зберегти та донести до майбутніх поколінь знання про наше минуле, про нашу історію. Саме тому Заповідник постійно вдосконалює та розвиває систему культурно-просвітницької роботи, особливо з молодими поколінням, поглиблює наукові дослідження, організовує різні наукові заходи, в тому числі спільно з нашим навчальним закладом тощо.

Зважаючи на наведене вище, вважаю, що Куковальська Неля Михайлівна є відповідальним та компетентним керівником, тож має всі підстави очолити Національний заповідник «Софія Київська».

З повагою –

ректор Київської православної богословської академії,
голова Управління духовної освіти і
богословської науки Православної Церкви України
д. н. із богосл., проф.

прот. Олександр

протоіерей Олександр Трофимлюк

УКРАЇНА

**ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)**

вул. Хрещатик 36, м. Київ, 01044, тел. (044) 202 71 29, (044) 202 75 58, e-mail: kmda@kma.gov.ua

Контактний центр міста Києва (044) 15 51 Код ЄДРПОУ 00022527

E-mail для електронних звернень громадян: zvernen@kmda.gov.ua

03.03.20 № 005-258

на № _____ від _____

Міністру культури, молоді
та спорту України
Бородянському В.В.

До Конкурсно́ї комісії на
заміщення посади генерального
директора
Національного заповідника
«Софія Київська»

Лист - рекомендація

Міністерство культури, молоді та спорту України відповідно до Закону України «Про культуру» оголосило конкурс на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська». Даний державний музейний комплекс, переважна більшість об'єктів якого знаходиться в історичній частині столиці, з 2000 року (з перервою на 2012-2015 рік) очолює Куковальська Неля Михайлівна.

Обіймаючи посаду заступника міського голови Києва і відповідаючи в тому числі за напрямки культура та збереження культурної спадщини, маю змогу оцінити роботу Куковальської Н.М. як очільниці Національного заповідника «Софія Київська».

У тісній співпраці із фахівцями Заповідника в місті реалізовано низку проектів, зокрема:

- в частині благоустрою та формування нового туристичного маршруту від Андріївської церкви до Алеї художників, що дало змогу створити нову привабливу для туристів та містян локацію,
- нову архітектурно-декоративну підсвітку музею «Золоті ворота»,
- нову архітектурно-декоративну підсвітку Софійського собору з ансамблем пам'яток на його території та самої території тощо.

Адміністрація міста позитивно оцінює реставраційні заходи, спрямовані на збереження ансамблю пам'яток Софії Київської, як об'єкту

Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, благоустрій території, щоденне утримання пам'яток, чітку роботу музейного закладу, що в цілому справляє позитивне враження на гостей міста та членів делегацій, з якими я відвідую Софію Київську.

Активне відстоювання Куковальською Н.М. позицій Заповідника в питаннях збереження історичної забудови центральної частини міста Києва характеризує її як активного, безкомпромісного та дієвого керівника, який вболіває за пам'ятки і є небайдужим до подальшої їх долі.

Н.М. Куковальська докладає зусиль до успішного втілення різноманітних культурно-мистецьких проєктів на теренах Софії Київської. Серед них хочу виділити фестиваль високого мистецтва «Bouquet Kyiv Stage», який проводиться за підтримки Київської міської державної адміністрації.

Цим листом хочу висловити підтримку Нелі Михайлівні Куковальській та рекомендувати її кандидатуру на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська».

З повагою

Заступник голови Валентин МОНДРИЇВСЬКИЙ

ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА
Інституту філософії імені Г.С.Сковороди
Національної Академії наук України
01001, Київ, вул. Трьохсвятительська, 4,
оф.413
Тел./факс: 278-51-49
e-mail: giur3000@ukr.net

RELIGIOUS STUDIES DEPARTMENT
of H.S.Scovoroda Philosophy Institute
of National Academy of Sciences of Ukraine
4, Triokhsviatytelska Str., of.413,Kyiv, 01001,
Ukraine
Tel./fax: 278-51-49
e-mail: giur3000@ukr.net

**Конкурсній комісії на заміщення посади
генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України рекомендує кандидатуру генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» Куковальську Нелю Михайлівну на посаду генерального директора цього ж заповідника.

Кандидатура Куковальської Н.М., на наше переконання, цілком і повністю відповідає вимогам, що висуваються до посади генерального директора одного з провідних музейних закладів України національного і світового рівня - Національного заповідника «Софія Київська»: Неля Михайлівна має відповідну професійну освіту, глибокі знання і величезний досвід пам'яткоохоронної, науково-дослідної, науково-реставраційної, культурно-просвітницької роботи, адже 20 років сумлінно і фахово працює у Заповіднику на вищеназваній посаді. Вона цілком обгрунтовано носить звання Заслуженого працівника культури України.

Неля Михайлівна – відомий музейник не тільки на теренах культурної царини України, але й серед музейних кіл США, Великобританії, Франції, Польщі, Німеччини, Швеції, Греції, Туреччини. Її знають і поважають науковці провідних наукових та науково-освітніх закладів Києва, за її порадами і консультаціями звертаються представники різних музейних установ України.

За період її керівництва на пам'ятках заповідника здійснено глобальні ремонтно-реставраційні роботи, започатковано і введено в дію низку вкрай необхідних пам'яткоохоронних заходів, організовано ефективну науково-дослідну роботу, з 2000 р. започатковано проведення щорічних міжнародних конференцій, розпочато активну співпрацю з науковими та музейними установами України та зарубіжжя.

Особливою її заслугою, на наш погляд, є налагодження толерантних відносин з представниками різних конфесій, які проводять богослужіння у пам'ятках, що входять до складу заповідника, а саме у музеї «Кирилівська церква», де здійснює відправи релігійна громада УПЦ МП, у Софійській трапезній ПЦУ, у музеї «Андріївська церква», де розпочато богослужіння представниками Вселенського патріархату. Організувати мудре й виважене сумісне використання сакральних архітектурних споруд як музеїв національного значення та водночас діючих церков на сьогодні є справою державного значення. І Неля Михайлівна стоїть на належному рівні її розуміння, відзначається високим рівнем культури та

знань специфічних релігійних і церковних проблем, що дуже важливо для керівника такої унікальної установи.

Толерантизації міжконфесійних і гармонізації державно-церковних відносин служать і ті наукові конференції, які постійно проводяться в Заповіднику із залученням до участі в них представників різних конфесій, наукових та навчальних інституцій. Заповідник - улюблене місце відвідування для учнів шкіл і студентів різних освітніх закладів всієї України.

Маємо відзначити роль Нелі Михайлівни у справі повернення в Україну національних святинь, пов'язаних з історією Софійського собору – Чудотворної ікони Миколи Мокрого та останків князя Ярослава Мудрого. На сьогодні цю складну справу національного значення зможе успішно завершити саме вона.

Важливим є й те, що Нелія Михайлівна сформувала згуртований і фаховий колектив, зусиллями якого злагоджено і професійно досліджуються, охороняються та пропагуються унікальні пам'ятки Софійського заповідника. З цим колективом у Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ тривалі професійні зв'язки, оскільки багатьом науковим співробітникам Заповідника наше Відділення дало путівку у наукове життя.

Неможливо перерахувати всі справи, здійснені Н.М. Куковальською на благо пам'яток Софійського заповідника, а відтак і на благо національної культурної спадщини України, але безсумнівно, що саме така досвідчена, високо професійна і добре знана в Україні та за її межами людина має й далі очолювати Національний заповідник «Софія Київська». Впевнені, що в складних соціально-політичних умовах сьогоденної України, зміна гідного та вправного в усіх відношеннях керівника не сприятиме подальшому розвитку Національного заповідника «Софія Київська» і відповідно культурному іміджу України.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо, що кандидатура Куковальської Нелі Михайлівни якнайкраще відповідає посаді генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» та рекомендуємо її на зазначену посаду.

**З повагою,
Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор філософських наук, професор,
заступник директора-керівник
Відділення релігієзнавства Інституту філософії
імені Г.С. Сковороди НАН України**

А.М. Колодний

ВІДКРИТИЙ
ПРАВОСЛАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СВЯТОЇ СОФІЇ ПРЕМУДРОСТІ

oou.org.ua

facebook.com/openorthodoxuniversity

+38(050)386-09-72

№ 1/2 від 11.02 2020 р.

**До Конкурсної комісії на заміщення
посади генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

Рекомендаційний лист

Громадська організація «Відкрити Православний Університет Святої Софії-Премудрості» (далі – ВПУ) рекомендує на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» кандидатуру Нелі Михайлівни Куковальської.

Наше рішення базується на результатах співпраці з Національним заповідником «Софія Київська», яка розпочалася у 2016 році і може слугувати прикладом відкритого і результативного діалогу між представниками науки, релігійних конфесій, освітянами, творчою інтелігенцією та лідерами суспільної думки заради спільного майбутнього і суспільного блага.

Ідея проекту ВПУ – освіта і просвіта громадянського суспільства через публічні лекції, презентації, круглі столи, конференції, виставки та інші публічні заходи – знайшла підтримку в особі Н.М. Куковальської, яка разом з іншими науковцями заповідника, стала активним учасником наших подій та лектором нашого університету.

Неля Михайлівна підтримала запропоновані ВПУ нові сучасні форми взаємодії: освітню програму «Премудрість – онлайн» на YouTube-каналі, курс із цифрового богослов'я «Digital Theology: Богослів'я та цифрова культура», новий формат релігійних свят «Open Christmas», дитячі програми «Школа Анни Ярославни» і театральна студія «Радощі», наші медіа-проекти тощо, - та стала їх активним учасником.

Завдяки виваженій позиції, стратегічному баченню та далекоглядності Куковальської Н.М. спільний проект з реалізації заходів ВПУ та Заповідника перетворився на платформу для публічних дискусій, яка поєднує історичну ретроспективу та кроскультурний напрямок, свідчить про зміни у суспільстві та богослов'ї, спонукає в подальшому спрямувати зусилля в освітній та культурній царинах для покращення іміджу України на світовій арені. Читають публічні лекції і курси у Відкритому православному університеті, а також беруть участь у організованих нами міжнародних конференціях і семінарах не тільки науковці з України, але й богослови, філософи, історики, релігієзнавці з США, Великої Британії, Франції, Італії, Іспанії, Німеччини, Греції та інших країн, професори всесвітньо відомих університетів, богослови і священнослужителі різних релігій і конфесій.

Вважаємо, що кандидатура Н.М. Куковальської є гідною, щоб очолити Заповідник і рекомендуємо її на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська».

**Ректор і голова ГО
«Відкритий православний університет
Святої Софії-Премудрості»**

Протоієрей Георгій (Коваленко Юрій Іванович)

**ГО "УКРАЇНЬСЬКА
АСОЦІАЦІЯ РЕЛІГІЗНАВЦІВ"**

Відділення релігієзнавства
Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди НАНУ
01001, Київ, вул. Трьохсвятительська, 4
тел./ факс: 278-51-49, тел.: 279-04-18
e-mail: cerif2000@gmail.com

**UKRAINIAN ASSOCIATION
OF RESEARCHERS OF RELIGION**

Religious Studies Department
G.S.Scovoroda Philosophy Institute of NASU
4, Tryohsvyatyetska Str., Kyiv, 01001, Ukraine
Tel./ Fax: 278-51-49, Tel.: 279-04-18
e-mail: cerif2000@gmail.com

**Конкурсній комісії на заміщення посади
генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ ЛИСТ

На сьогодні Національний заповідник «Софія Київська», яким вже 20 років успішно керує Н.М. Куковальська, є відомим у всьому світі цілісним науково-освітнім музейним комплексом, який асоціюється із початками і розквітом християнства на Русі, із становленням Київського християнства, із золотою добою релігійного відродження 17 ст. Заповідник зберігає нашу історичну, культурну, архітектурну, археологічну спадщину, є фундаментальним ідентифікаційним маркером України в світі.

Співробітники Заповідника виконують велику культурно-освітню та науково-дослідну, а навіть дипломатичну роботу, вивчають, пропагують та охороняють рухомі й нерухомі пам'ятки, підпорядковані його відомству. Про це добре відомо Українській Асоціації релігієзнавців, яка об'єднує нині біля 300 науковців по всій Україні. Одночасно Заповідник є складним виробничим організмом, завдання якого полягають у благоустрої території музейного комплексу, утриманні, ремонті та експлуатації будівель і пам'яток. Фахівці Заповідника беруть участь у складанні комплексних проектів реставрації будівель, до яких залучаються ремонтно-реставраційні проектні установи, є авторитетними експертами та консультантами в наукових і музейних установах України та зарубіжжя. Візуально добре спостерігається, що пам'ятки, підпорядковані заповіднику, та прилегла територія дбайливо доглянуті й знаходяться в доброму стані. Завдяки цьому Заповідник "Софія Київська" є візитівкою не тільки Києва, а й всієї України.

Одним з вагомих здобутків Заповідника є комплексні різнопланові наукові студії, здійснені його співробітниками. Саме завдяки науковим дослідженням, які почали інтенсивно провадитися за керівництва та з ініціативи Н.М. Куковальської, активізовано вивчення минулого й поширення отриманих знань, що є необхідною умовою для формування всебічно розвинутої, освіченої людини нового суспільства.

На сьогодні в Софійському заповіднику виконується комплексне вивчення підвідомчих йому пам'яток з використанням міждисциплінарних підходів, що насамперед передбачає залучення результатів археологічних, епіграфічних, архітектурних, мистецтвознавчих, археографічних досліджень тощо. Окрім цього, досліджуються особистості й події, пов'язані з пам'ятками, що, безумовно, посідають вагомe місце в історії України. Бо серед комплексу давніх споруд Заповідника, наприклад, Софійський собор впродовж сторіч був головним центром релігійного, державно-політичного та культурного життя наших предків; таким він є і для сучасників.

Аналіз завершених наукових робіт показує, що вони мають наукову цінність та актуальність, а отже вказують на Заповідник як на науковий осередок, який посідає помітне місце в Україні. "Софія Київська" задихала на повні груди, ожила, стала улюбленим місцем проведення різноманітних культурних, наукових, просвітницьких акцій. Завдяки цьому роботи дослідників стали відомі не лише в Україні, але за кордоном.

Серед низки робіт науковців Заповідника варто наголосити на одному з найвидатніших здобутків – історико-мистецтвознавчому аналізі розписів Софійського собору, що дозволило виявити важливий для історії України факт – закладення, зведення та опорядження цього унікального храму пов'язане з князем-хрестителем Русі-України Володимиром Святославичем.

Науковцями Заповідника спростовано хибні стереотипи ще радянського часу щодо собору й деяких подій, діячів в історії України, нині підтримані російською історіографією. Показовою в цій діяльності стала історична реабілітація постаті гетьмана Івана Мазепи, його уславлення як видатного державного діяча та мецената Софійського собору.

Резюмуючи, слід наголосити, що Заповідник успішно виконує свої функції як музей, так і науково-освітня організація, завдяки фаховому опікуванню ним Заслуженим працівником культури України Н.М.Куковальською. Впевнені, що лише завдяки подальшому керівництву Заповідником Куковальської Нелі Михайлівни установа не втратить свого спрямування на високий культурно-освітній і науково-дослідний рівень, свій гідний імідж у вітчизняній і міжнародній культурній царині.

Правління УАР вважає, що кандидатура Н.М. Куковальської повністю відповідає посаді генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» та рекомендуємо її на зазначену посаду.

Від ГО "Українська асоціація
релігієзнавців"
віце-президент УАР
д.філософ. наук, професор

Л.О. Филипович

**Конкурсній комісії на заміщення посади
генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

29.01.2020

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Центр Анни Київської/Centre Anne de Kyiv (м. Санліс, Франція) рекомендує кандидатуру пані Нелі Куковальської на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська».

Пані Неля Куковальська докладє багато зусиль для популяризації української культурної спадщини закордоном, зокрема, у Франції. Завдяки чисельним спільним з Центром Анни Київської культурним проектам, які були успішно реалізовані впродовж останніх десяти років нашої співпраці, сторінки історії України та Франції стають відомими широкому колу громадськості обох країн.

Одним з таких прикладів співпраці є презентації факсимільного видання «Реймського Євангелія» Анни Ярославни, які нещодавно відбулись у Софійському соборі м. Києва та в Санлісі, у Центрі Анни Київської за участі Посольства України у Франції.

Ми цінуємо в пані Н. Куковальській докладені зусилля та подальші прагнення щодо визначення місця України в колі європейських країн, як тисячу років тому, так і сьогодні, формування національної ідентичності, її популяризація на міжнародній арені тощо.

Ініціативи пані Н.Куковальської з популяризації історичної спадщини України – видавничі проекти, культурно-просвітницькі, чисельні мистецькі заходи – є свідченням того, що може зробити одна конкретна особистість заради досягнення успішного результату.

У Франції ми знаємо пані Нелю як культурного дипломата, вправного менеджера, успішного керівника великого музейного центру, берегині найдавнішої української святині – Софійського собору в Києві.

Вважаємо, що пані Н. Куковальська є достойною кандидатурою для того, щоб очолити Національний заповідник «Софія Київська» і рекомендуємо її на посаду генерального директора задля подальшого успішного розвитку українсько-французьких культурних стосунків та успішної реалізації намічених планів.

**Співзасновник Центру Анни Київської
м. Санліс, Франція
Анна Кантер**

Dziekanowice 32, 62-261 Lednogóra
61 427 50 10 | sekretariat@lednica.pl
NIP: 7841016977 REGON: 639770708

Muzeum Rejestrowane PRM 54/99
Instytucja Samorządu Województwa Wielkopolskiego

D/340/2020

LIST REKOMENDACYJNY

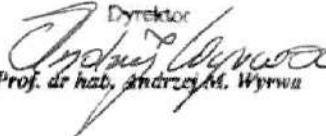
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy współpracuje z Narodowym Rezerwatem „Sofia Kijowska” od 2018 r. W tym czasie dzięki staraniom i życzliwości Pani Dyrektor Neli Kukovalskiej obydwie instytucje zarządzające pierwszymi chrześcijańskimi budowlami w swoich krajach, wypracowały i wdrożyły model kooperacji polegający na wymianie informacji w sferze ochrony i konserwacji posiadanych zabytków, pracownicy obydwu instytucji aktywnie uczestniczą w popularyzacji osiągnięć naukowo-badawczych obydwu placówek w ukazaniu wieloaspektowej przeszłości historycznej obu krajów w granicach zadań statutowych i zobowiązań.

Dzięki przychylności Pani Dyrektor Neli Kukovalskiej wdrożono wymianę ksiązek między bibliotekami obydwóch instytucji, której celem jest wzajemne przekazywanie wydawanych przez siebie publikacji naukowych.

Panią Dyrektor Neli Kukovalską osobiście poznałem we wrześniu 2019 r. Na podstawie wielu rozmów i obserwacji, stwierdzam, że jest osobą odpowiedzialną, profesjonalną oraz kompetentną, z wielkim zaangażowaniem podejmuje nowe wyzwania, które pojawiają się w czasie zarządzania najważniejszymi obiektami architektury sakralnej na Ukrainie, zabytkami znajdującymi się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Biorąc powyższe pod uwagę, rekomenduję kandydaturę **Neli Mihailovny Kukovalskiej** na stanowisko Dyrektora Generalnego Narodowego Rezerwatu „Sofia Kijowska”.

Z poważaniem

Dyrektor

Prof. dr hab. Andrzej M. Wyrwa

Музей
Перших П'ястів
на Ледниці

Дзекановіце, 27.02.2020

D/340/2020

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Музей Перших П'ястів на Ледниці співпрацює з Національним заповідником "Софія Київська" від 2018 р. За цей час завдяки старанням і доброзичливості Пані Директора Нелі Куковальської обидві інституції, в управлінні яких знаходяться перші у своїх державах християнські будівлі, виробили і реалізували модель співпраці, яка полягає на обміні інформацією у сфері охорони і консервації даних пам'яток, працівники наших інституцій активно беруть участь у популяризації науково-дослідницьких досягнень обох музейних установ задля висвітлення багатьох аспектів історичної минувшини наших держав в межах статутних завдань і зобов'язань.

Завдяки зусиллям Пані Директорки Нелі Куковальської реалізовано обмін книг між бібліотеками обох інституцій, метою якого є взаємний обмін науковими публікаціями, що видаються ними.

З Пані Директоркою Нелею Куковальською я особисто познайомився у вересні 2019 р. На підставі багатьох розмов і спостереження, стверджую, що є вона відповідальною, професійною та компетентною особою, з великою відданістю бере на себе нові виклики, які з'являються під час управління найважливішими об'єктами сакральної архітектури на Україні, пам'ятками, що знаходяться у Списку Світової Спадщини ЮНЕСКО.

Беручи до уваги вище сказане, рекомендую кандидатуру **Нелі Михайлівни Куковальської** на посаду Генерального Директора Національного Заповідника "Софія Київська".

З повагою

Директор Музею
професор, доктор наук Анджей М. Вирва

*Переклав з польської
Володимир Савицький
27.02.2020*

**До Конкурсної комісії на заміщення
посади генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

Лист - рекомендація

Громадська організація «Дом Майстер Клас» (далі – ГО «Дом МК») рекомендує на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» кандидатуру Куковальської Нелі Михайлівни.

Понад 10 років ГО «Дом МК» працює над створенням та розвитком якісного українського культурного і освітнього продуктів, промоцією українського культурного контенту в Україні та світі, інтеграцією української культури у європейський та світовий контекст.

Останніми роками в особі генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» Н.М. Куковальської та очолюваного нею колективу, наша громадська організація отримала надійного відповідального партнера, з яким втілює культурно-мистецькі проекти та реалізує цікаві ідеї.

Два роки поспіль на теренах Софії Київської з грандіозним успіхом відбувається фестиваль високого мистецтва «Bouquet Kyiv Stage», який за відгуками відвідувачів став самим естетичним та змістовним музичним фестивалем року. Ця знакова подія в культурному та мистецькому житті Києва збирає на арт-майданчиках фестивалю найкращих митців кіно, музики, театру світового рівня, привертає увагу відвідувачів різних вікових категорій, як киян, так і гостей столиці.

Складовою успіху фестивалю є, безумовно, і місце його проведення: територія з бездоганним станом пам'яток Софійського архітектурного ансамблю та доглянутим ландшафтом лише посилюють емоційне сприйняття українського культурного контенту. В цьому велика заслуга безпосередньо Нелі Куковальської як вправної директорки, яка вболіває за ввірену їй культурну спадщину та докладає неабияких зусиль для підтримання пам'яток та території в зразковому стані.

master class

Переконані, що кандидатура Н.М. Куковальської якнайкраще відповідає завданням, які стоять перед очільником провідного музейного закладу України світового рівня.

Враховуючи її великий досвід, фаховість, відповідальність та ініціативність, Громадська організація «Дом Майстер Клас» рекомендує Н.М.Куковальську на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська».

Голова Організації

І.М. Буданська

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"ДОМ МАЙСТЕР КЛАС"
01030, м. Київ
вул. Михайла Коцюбинського, 6
40409624

Неприбуткова організація згідно
Рішення ДПІ у Шевченківському районі
ГУ ДФС у м. Києві № 1726594600633
від 31.03.2017
Не платник ПДВ

ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"
01004 Київ, Україна, вул. Пушкінська, 42/4
тел./факс +38 044 4901477
р/р UA243006140000026003500290467
МФО 300614, код в ЄДРПОУ 14361575

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ РЕСТАВРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА ФІЛІЯ

Україна, 79008, м. Львів, вул. Лесі Українки, 10

тел./факс: +38 (032) 235-87-61

e-mail: lfndrcu@gmail.com

Вих № 7
«18» лютого 2020 р.

м. Львів

**До Конкурсної комісії на заміщення
посади генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

Лист – рекомендація

В історичному центрі древнього Києва майже тисячу років височить грандіозний собор Святої Софії Премудрості Божої. Народжений добою християнізації Русі, він став колискою київського християнства. Як головний храм держави, собор відігравав роль її духовного, політичного та культурного центру. Тут містилася митрополія, при якій існувала найдавніша вітчизняна бібліотека зі скрипторієм – майстернею, де перекладалися і переписувалися книжки. У соборі відбувалися посадження на великокняжий престол, посвячення у митрополити, укладання політичних угод, прийоми послів. Тут збиралися церковні собори, правилися служби у дні важливих подій, подячні молебні на честь перемог.

Величний собор Святої Софії маніфестував появу на світовій арені могутньої християнської Русі. Русь стала однією з наймогутніших держав Європи.

Тому так важливо, хто відповідає за Святиню сьогодні, за її велич і славу серед виру сьогоденішнього часу, в якому ми живемо, хто дбає і продовжує її комфортне існування у великому мегаполісі, яким є Київ.

Є професійний колектив, який як найцінніший скарб нації береже величні споруди Собору Святої Софії, її мури, вивчає її прадавню історію і береже правду про неї.

Керує цим славним колективом Неля Михайлівна Куковальська – Генеральний директор і земний Ангел-Хоронитель Софії Київської. Керівник найвищої кваліфікації з великим досвідом чи навіть симбіозом професій історика, архітектора, будівельника, знавця сучасних технологій та комунікацій і найважливіше те, що вона музейник з Божої милості, для якої служіння Собору Святої Софії Київської є найвищим покликанням у житті.

Реконструкція Царських воріт храму, реставрація Митрополичих палат, дослідження стану мозаїк найновішими технологіями мікро-телевізійної техніки, контроль за станом конструкцій будівлі та гідрогеологічного стану території, пошуки вмісту саркофага князя Ярослава Мудрого... А ще безліч справ, щоденних клопотів, уваги до своїх співробітників і до усіх, хто приходить до Святої Софії з чистими помислами.

Розуміємо, що все вищесказане, - це захоплення й емоції, але в Нелі Куковальської є тверда позиція сучасного керівника і знавця методів та засобів вирішення проблем і здійснення планів, комунікабельність не лише з українськими фахівцями, а також із важливими зарубіжними авторитетами та з найвищим органом у справі охорони світової культурної спадщини, яким є ЮНЕСКО.

Віримо і сподіваємось, що Висока конкурсна Рада не залишить без опіки Нелі Куковальської на майбутні п'ять років нашу найбільшу святиню.

З повагою

Завідувач Львівської філії ННДРЦУ
Кандидат мистецтвознавства

Откович Тарас Мирославович

**До Конкурсної комісії на заміщення
посади генерального директора
Національного заповідника
«Софія Київська»**

**Лист від колективу Національного заповідника «Софія Київська»
на підтримку Н.М. Куковальської**

Під час обрання кандидатури на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» працівники Заповідника просять врахувати думку колективу, який одноставно підтримує кандидатуру діючої очільниці закладу Нелі Михайлівни Куковальської.

Наше рішення базується на результатах роботи Національного заповідника «Софія Київська», яким вона керує майже 17 років. За цей час досягнуто вагомих результатів з різних напрямків діяльності Заповідника, високих фінансово-економічних показників. Завдяки докладеним Нелею Михайлівною зусиллям, сьогодні Заповідник є добре відомим значущим і знаковим культурним осередком, різноманітні заходи в якому залюбки відвідують гості та мешканці столиці різних вікових категорій. Наукові конференції, лекції та екскурсії, виставки та концерти, культурно-мистецькі фестивалі, презентації видань тощо, - все це робить цей культурний осередок привабливим провідним музейним центром України: щороку зростає відвідуваність наших музеїв та виставок, Заповідник створює умови для облаштування інклюзивного простору для безбар'єрного доступу людей з інвалідністю тощо.

Виважена позиція генеральної директорки забезпечує сьогодні толерантну співпрацю державного музею національного значення з релігійними конфесіями, громадськими організаціями, меценатами, науковцями, освітянами, творчою інтелігенцією та лідерами суспільної думки тощо.

У Заповіднику створено належні комфортні умови праці на робочих місцях, забезпечується підвищення кваліфікації для працівників окремих професій, здійснюється придбання обладнання та матеріалів для всіх структурних підрозділів Заповідника, забезпечено гідний рівень оплати праці тощо, також забезпечено умови для прийому гарячої їжі працівниками під час обідньої перерви відповідно до вимог чинного законодавства, виплачується матеріальна допомога на оздоровлення, надається матеріальна допомога на вирішення соціально-побутових питань, не забезпечених

бюджетними асигнуваннями. Ведеться постійний контроль за дотриманням прав працівників Заповідника у сфері соціального захисту.

Н.М. Куковальська має високий авторитет серед колег-музейників, користується повагою не лише в колективі заповідника, а й серед директорів інших музейних закладів, у тому числі й закордонних.

Ми вважаємо, що кандидатура Н.М. Куковальської за своїми фаховими знаннями та досвідом, професійними та людськими якостями, активною життєвою позицією, вмінням та бажанням вдосконалюватись самій та вдосконалювати всі напрями роботи музею, дають нам підстави підтримати її кандидатуру на посаду генерального директора Національного заповідника «Софія Київська».

Курпешко В.В.		Пам'ятко М.Р.	
Кравченко О.Л.		Парахаєв М.В.	
Степаненко С.В.		Белета Н.М.	
Захарченко О.В.		Трушова Т.І.	
Антонішина-Рагнєвська Т.І.		Торосенко І.В.	
Вино Т.В.		Тодар М.В.	
Силончук Ю.Л.		Шур В.В.	
Маджичук О.М.		Липовська Р.О.	
Вино Т.В.		Пущан Р.В.	
Курпешко В.В.		Денчук В.М.	
Курпешко В.В.		Ярич С.В.	
Курпешко В.В.		Тисець Н.О.	
Курпешко В.В.		Трушова Т.І.	
Курпешко В.В.		Шагенко Р.М.	
Курпешко В.В.		Коробовська О.Л.	
Курпешко В.В.		Сорочушко Р.В.	
Курпешко В.В.		Браушук Т.І.	
Курпешко В.В.		Зозуля Т.І.	
Курпешко В.В.		Савенко В.С.	
Курпешко В.В.		Трушук С.І.	
Курпешко В.В.		Борисов Д.В.	
Курпешко В.В.		Тисець Н.О.	
Курпешко В.В.			

Приймайко А.У. *[Signature]*
 Горішєнко В.В. *[Signature]*
 Опшар О.Т. *[Signature]*
 Морасєво С.Т. *[Signature]*
 Базро О.Т. *[Signature]*
 Замшич О.В. *[Signature]*
 Гадух В.М. *[Signature]*
 Лашинєво С.М. *[Signature]*
 Макула С.В. *[Signature]*
 Дєсал М.М. *[Signature]*
 Вєвєчєвська Т.М. *[Signature]*
 Нікітєнко Н.М. *[Signature]*
 Дєрєж Т.Д. *[Signature]*
 Дєрагєн К.Т. *[Signature]*
 Завуо Т.А. *[Signature]*
 Слосарєв С.В. *[Signature]*
 Гєврилєвичко О.Т. *[Signature]*
 Натєва А.А. *[Signature]*
 Мамєлка О.О. *[Signature]*
 Слободєвєк Н.М. *[Signature]*
 Адамєва Т.В. *[Signature]*
 Дєротє С.В. *[Signature]*
 Коушєвєк О.В. *[Signature]*
 Вєшка О.А. *[Signature]*
 Дєвєчєвєк Т.А. *[Signature]*
 Пєтєрєвєк С.М. *[Signature]*
 Бутєшко О.Н. *[Signature]*
 Зєдєк В.В. *[Signature]*
 Кобєлєв О.Є. *[Signature]*
 Сєгєр Т.М. *[Signature]*

Бєлєвєчєк Н.О. *[Signature]*
 Аєко Т.В. *[Signature]*
 Иванєва Р.М. *[Signature]*
 Лєбєзє О.М. *[Signature]*
 Мєтєвєк О.А. *[Signature]*
 Кєвєлєв А.А. *[Signature]*
 Зєвєкє Т.В. *[Signature]*
 Тєвєк З.Т. *[Signature]*
 Вєрєвєкєвє Т.В. *[Signature]*
 Дєрєжєвєкє Т.В. *[Signature]*
 Вєвєчєвєкє Вєвєчєвєкє
 Дєрєжєкє А.А. *[Signature]*
 Дєтєрєвєкє В.М. *[Signature]*
 Аєкєсєлєвє С.О. *[Signature]*
 Мєрєвєкє М.М. *[Signature]*
 Дєвєчєкє М.Т. *[Signature]*
 Зєвєчєвєкє В.О. *[Signature]*
 Мєчєкєвєкє С.А. *[Signature]*
 Лєбєгєвє А.Т. *[Signature]*
 Мєдєкєвє В.Т. *[Signature]*
 Мєтєвєкє Т.В. *[Signature]*
 Дєрєжєвєкєвєкє А.М. *[Signature]*
 Дєрєжєкє Т.В. *[Signature]*
 Сєвєчєвєкє Т.В. *[Signature]*
 Дєрєжєкє Т.О. *[Signature]*
 Тєвєчєвєкє Т.О.С. *[Signature]*
 Дєрєжєкє М.М. *[Signature]*
 Вєвєчєвєкє В.Т. *[Signature]*
 Вєвєчєвєкє Т.О. *[Signature]*
 Рєдєчєвєкє В.О. *[Signature]*
 Дєвєчєвєкє Т.В. *[Signature]*
 Дєрєжєкє А.С. *[Signature]*
 Дєвєчєвєкє Вєвєчєвєкє
 Вєрєвєкє Т.М. *[Signature]*
 Мєтєвєкє Т.

Підписи про підтримку «Листа від колективу Національного заповідника
«Софія Київська» на підтримку Н.М. Куковальської»

Назаренко В.В.

Мысник В.В.

Харлаш С.В.

Кришто В.А.

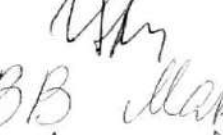
Турець Д.А.

Романов О.Г.

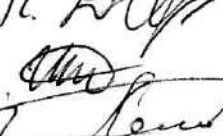
Кривоберега О.А.

Дробинцев Д.В.

Бугасець В.Г.

Бобуцький С.У.

Цуркан С.Г.

Макарук В.В.

Химич Д.З.

Давидчук Т.Л.

Забрицук Ю.В.

Болгарев О.І.

Фухлевич О.В.

Добржанський В.Л.

Бесед Д.І.

Водорезний С.А.

Бичевий С.У.

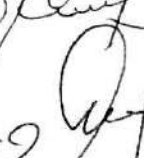
Мезенцева Л.У.

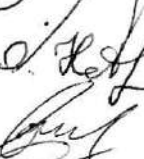
Черешет М.Р.

Гаврищенко О.Є.

Димельчук Т.М.

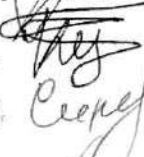
Говалій М.Є.

Саченюк О.П.

Сорокін К.М.

Чиснеєв О.А.

Ткаченко Т.О.

Петухатки І.А.

Львівська Л.В.

Ткаченко О.О.

Тарбар Р.В.

Сергеев І.Ф.

Перевертов О.В.

Кучеренко І.Є.

Беломенко О.М.

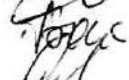

Мазур Д.О.

Трабовський І.М.

Никитгород І.Є.

Калюжна Н.І.

Підписи про підтримку «Листа від колективу Національного заповідника
«Софія Київська» на підтримку Н.М. Куковальської»

Конешкова О.А.
Богославец А.С.
Гювко О.Ф.
Ваховський В.В.
Дровий М.А.
Ющак М.У.
Островський П.В.
Кесривський В.А.
Мелашенко Д.В.
Фуркіна Т.С.
Олівінська Н.У.
Пшеничний В.К.
Галкін Е.М.
Немиров С.Ф.
Муромкин К.Т.
Василь М.М.
Манайчук І.О.
Готер Т.В.
Кремцова Т.А.
Городицкая О.О.
Абрамова Т.В.

**Мотиваційний лист Нелі Михайлівни Куковальської
для участі у конкурсі на посаду
генерального директора Національного заповідника «Софія Київська»**

Я бачу своє завдання в тому, щоб змінити усталений погляд суспільства на музей, як на сховище запилених артефактів, наблизивши тисячолітню історію пам'яток до сприйняття її сучасниками, пов'язавши минуле із сьогоденням, зробивши їх відкритим, живим, гостинним простором, перетворивши пасивного відвідувача на активного учасника процесу пізнання.

Маю досвід успішного керівництва Національним заповідником «Софія Київська»: з 2000 по 2012 рр. та з 2015 по теперішній час.

17 років на керівній посаді дозволили мені глибоко зрозуміти сильні й слабкі сторони дотичних до музейної справи галузей: пам'яткоохоронної, містобудівної, науково-дослідної, культурно-освітньої, туристичної тощо, вправно застосовувати набуті знання, досягати ефективного результату.

Реалізовані за моєї ініціативи та безпосередньої участі реставраційно-реабілітаційні, наукові, науково-видавничі та експозиційні проекти є підтвердженням того, що досягнення - це щоденна копітка робота задля реалізації мети: створення музею-заповідника європейського та світового рівня.

Мій досвід співпраці з міжнародними науково-освітніми закладами – участь у наукових конференціях закордоном, успішна реалізація міжнародних виставкових, видавничих та реставраційних проектів, підтверджує думку, що майбутнє – за музеями, як інструментом культурної дипломатії, спонукає в подальшому спрямовувати зусилля в освітній та культурній царинах для покращення іміджу України на світовій арені. На часі вступ Заповідника до Асоціації європейських соборів для взаємної підтримки в рамках накопиченого досвіду і компетенції її учасників, аби здійснювати вільний обмін напрацюваннями з найкращими професіоналами Європи і докласти спільних зусиль для збереження європейської культурної спадщини.

Мене як фахівця турбує стан збереження історичної забудови центру Києва, визначальними складниками якої є пам'ятки Заповідника - Софійський архітектурний ансамбль, Золоті ворота, Андріївська церква. Я докладатиму зусиль для дотримання затверджених меж та режимів використання буферної зони Об'єкта Всесвітньої Спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра».

Разом з тим, я працюватиму над втіленням інноваційних проектів, які в подальшому матимуть вплив на сучасну міську культуру, стануть майданчиком з обговорення питань, пов'язаних з історією, культурою та урбаністикою, платформою переосмислення історії та само ідентифікації. Як приклад, - створення поруч з Андріївською церквою нового публічного мультидисциплінарного і кроскультурного арт-майданчика в підземному архітектурному просторі Андріївського пагорбу. Таким чином, Заповідник продемонструє готовність до комунікації з новим поколінням відвідувачів на комфортних для них сучасних майданчиках.

Готова працювати задля розширення існуючої на базі Заповідника платформи для відкритого діалогу між представниками науки, релігійних конфесій, освітянами, творчою інтелігенцією та лідерами суспільної думки тощо заради спільного майбутнього.

Ставлю за мету довести до завершення низку важливих для Заповідника меценатських видавничих, реставраційних, виставкових та аудіовізуальних проектів,

розпочатих впродовж попередніх років моєї роботи на цій посаді та запланованих на перспективу.

Оскільки сьогодні перед Міністерством культури, молоді та спорту України стоять нові завдання та виклики, готова застосувати свої знання й авторитет у професійних спільнотах - музейників, архітекторів, реставраторів, урбаністів тощо – для якісної та ефективної роботи, отримати новий досвід і навички.

З повагою

Н.М. Куковальська

03.03.2020р.

Посвідчення № 3706

Жуковаласький

Нелі

Шихайівни

Указом
Президента України
від «15» квітня 2008 р.
№ 352

ПРИСВОЄНО
ПОЧЕСНЕ ЗВАННЯ

«Заслужений працівник
культури України»

Президент
України

В. Ющенко

АВ №017117

КОРІГОВАНО
ОРИГІНАЛОМ ЗГІДНО
СЕКТОРУ РОБОТ З ПЕРСОНАЛОМ
СЕКТОРУ РОБОТ З ПЕРСОНАЛОМ
НАЛСЬКЕ ГАЙДУК

АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ

Особистий підпис _____

ПОСВІДЧЕННЯ № 2731

Жуковська
Тетя Михайлівна

ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТ
АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА
УКРАЇНИ

Обраний 26 травня 2016р.
М.П.

Президент І НАЗАРЕНКО

ДИПЛОМ

ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА

№ 2731

м. Київ

СЕКТОР РОЗВ'ЯЗАННЯ
З ПЕРСОНИ
ДЕП. НАУКОВ. Е. ГАЙДУК

АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ

обрала

Жуковську Нелі Михайлівну

ЧЛЕНОМ-КОРЕСПОНДЕНТОМ
АКАДЕМІЇ

по відділенню

Реставрація і відновлення

на м'язок архітектури

26 травня 2016 року

Президенти

І.І. НАЗАРЕНКО

Академік-секретар

*United States Department of State
Bureau of Educational and Cultural Affairs*

This is to certify that

Nelia Kukovalska

*participated in the
International Visitor Leadership Program*

on

“The Role of Museums in Defining National Identity”

September 14 – October 2, 2009

A handwritten signature in cursive script that reads "Alma R. Candelaria".

Alma R. Candelaria
Director
Office of International Visitors

Департамент державного бюро освітніх та культурних відносин
Сполучених Штатів

СЕРТИФІКАТ

засвідчує участь

пані Нелі Куковальської

у Міжнародній лідерській програмі
“Роль музеїв у визначенні національної ідентичності”
14 вересня — 2 жовтня 2009 року

Альма Р. Канделарія -
керівник офісу міжнародних учасників

СЕРТИФІКАТ

Цей сертифікат підтверджує, що
This certificate confirms that

Тараканська Ніна Михайлівна

Nina Tarakanetska

взяв(ла) участь у навчальних тренінг-курсах
щодо застосування ядерно-фізичних методів
для характеристики, консервації та датування
об'єктів культурної спадщини

has participated in the training courses
on Application of Nuclear Techniques
for Characterization, Conservation
and Dating the Objects of Cultural Heritage.

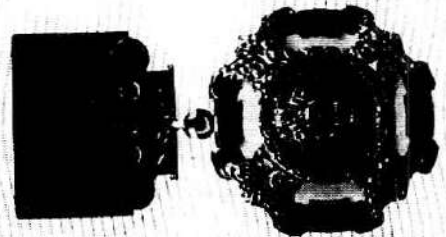
Директор ІІФ НАН України
Академік НАН України, В.Ю. Сторіжко
Director of IAP NAS of Ukraine
Academician of NAS of Ukraine, V.Yu. Storizhko

22.11.2018

ДАТА
DATA

Голова ГО "УТОПІК"
к. і. н., М.І. Бур'янова
Head of PO "USHCM"
PhD, M.I. Burianova

Міністерство культури і мистецтв України

Глобальна відзнака

“За досягнення в розвитку
культури і мистецтв”

Нагороджується

Хуковська

Олена Михайлівна

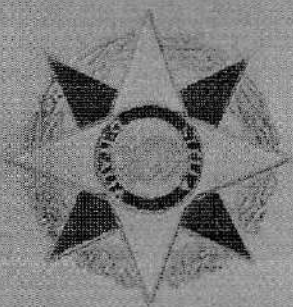
Міністр *О. Жу* — **О.В. Білозір**

№1091 від 12 травня 2008 р.

ORDINE DELLA STELLA D'ITALIA

IN VIRTUTE

VIRTUS

IL PRESIDENTE DELLA REPUBBLICA
PRESIDENTE DELL'ORDINE DELLA STELLA D'ITALIA

VISTO L'ART. 87 DELLA COSTITUZIONE; VISTO L'ART. 6 DEL DECRETO LEGISLATIVO 9 MARZO 1948 N. 812,

MODIFICATO DALL'ART. 5 DELLA LEGGE 3 FEBBRAIO 2014 N. 13

SENTITO IL CONSIGLIO DELL'ORDINE

SU PROPOSTA DEL MINISTRO DEGLI AFFARI ESTERI

HA CONFERITO L'ONORIFICENZA DI CAVALIERE
CON FACOLTÀ DI PREGIARSI DELLE INSEGNE DELL'ORDINE

A

Dott.ssa Nelia Kukovalska

DATO IN ROMA, IL 14 LUGLIO 2015

IL PRESIDENTE DELLA REPUBBLICA

IL MINISTRO DEGLI AFFARI ESTERI
E DELLA COOPERAZIONE INTERNAZIONALE

Ambasciata d' Italia
Kiev

Переклад з італійської
мови на українську мову

ОРДЕН ЗІРКИ ІТАЛІЇ

IN VIRTUTE VIRTUS

ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ГЛАВА ОРДЕНУ ЗІРКИ ІТАЛІЇ

КЕРУЮЧИСЬ ст. 87 КОНСТИТУЦІЇ; КЕРУЮЧИСЬ ст. 6 ЗАКОНУ від 9 БЕРЕЗНЯ 1948 р. № 812,
ЗМІНЕНОГО ст. 5 ЗАКОНУ від 3 ЛЮТОГО 2011 р. № 13

ПОГОДИВШИ З РАДОЮ ОРДЕНУ
ЗА ПОДАнням МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

НАГОРОДИВ

Д-ра Нелю Куковальську

**ОРДЕНОМ ЗІРКИ ІТАЛІЇ
З ПРИСВОЄННЯМ ЗВАННЯ «КАВАЛЕР»
З ПРАВОМ ВИКОРИСТАННЯ РЕГАЛІЙ ОРДЕНУ**

Вчинено у м. Римі 14 липня 2015 р.

ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Підпис *Серджо Маттарелла*

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
ТА МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Підпис *Паоло Джентілоні*

Список публікацій

Куковальської Нелі Михайлівни

1. **Куковальська Н.М.** Національний заповідник "Софія Київська". 70 років. // Книга-альбом "Національний заповідник "Софія Київська". – Київ, Мистецтво, 2004.
2. **Куковальская Н.М.** Страницы истории // Сугдейский сборник, вып. II. Киев-Судак: 2005 р.
3. **Куковальская Н.М.** "Храм с аркадой" в Судаке (современное состояние, дискуссии о памятнике) // Сугдейский сборник, вып. II. Киев-Судак: 2005.
4. **Куковальська Н.М.** Пам'ятки Національного заповідника "Софія Київська" та сучасні тенденції музейної науки // III Міжнародні науково-практичні "Софійські читання" "Пам'ятки Національного заповідника "Софія Київська" та сучасні тенденції музейної науки (до 110-річчя з часу смерті Києво-Софійського протоієрея, дослідника київських старожитностей П. Г. Лебединцева. Київ, 24-25 листопада 2005 р.). – К., 2007.
5. **Куковальська Н.М.** Особенности сохранения памятников архитектуры Национального заповедника «София Киевская» в условиях склонов. // Материалы VII Международного научно-практического семинара «Комплексное изучение исторических территорий». Рязань, 2006 г. (в соавторстве с В.Ф. Рыбиным, Кожаном Є.А.).
6. **Куковальська Н., Проценко Б.** Архітектура тоталітарної "класики"// ж. "Відлуння віків", V.2006, с. 111-113.
7. **Куковальська Н.М.** Вирішення проблем охорони та реставрації пам'яток на сучасному етапі // Наукова збірка "Причорномор'я, Крим, Русь в історії та культурі". - Тези III Міжнародної Судацької конференції.-К., видавництво "Академперіодика", 2006.
8. **Куковальская Н.М.** (у співавторстві з Нікітенко Н.М.) Вновь найденные документы о реставрации Софии Киевской в конце XIX в. под руководством А. В. Прахова (1846-1916) // Могилянські читання-2006. Зб. наук. праць НКПШЗ. – Ч.1. – С. 103-118.
9. **Куковальська Н.М.** (у співавторстві з Нікітенко Н.М.) Нововиявлені документи про реставрацію Софії Київської наприкінці XIX ст. під керівництвом А.В. Прахова (1846-1916) // Бюлетень 8: Львівський філіал

Національного науково-дослідного реставраційного центру України – Львів, 2006 - Інформаційний випуск 2(8), 2006.

10. **Куковальская Н.М.** (в соавторстве с Самойленко О.Г.) Музеи-заповедники Украины – главные хранители историко-культурного наследия страны // Материалы международной конференции "Экология культуры и сохранение наследия", посвященной 100-летию со дня рождения Д.С. Лихачева. Наследие и современность: Информационный сборник Российского научно-исследовательского института культурного и природного наследия имени Д.С. Лихачева. Выпуск №14. – Москва, 2007.
11. **Куковальська Н.М.** Четверта міжнародна науково-практична конференція "Софійські читання" 2007" // Бюлетень 9: Львівський філіал Національного науково-дослідного реставраційного центру України – Львів, 2007 - Інформаційний випуск 1(9), 2007.
12. **Куковальська Н.М.** Фотовиставка "Реставрація срібних царських воріт іконостаса Софійського собору в Києві і польська школа реставрації пам'яток" // Бюлетень 9: Львівський філіал Національного науково-дослідного реставраційного центру України – Львів, 2007 - Інформаційний випуск 1(9), 2007.
13. **Куковальська Н.М.** Архітектурний ансамбль Софії Київської – об'єкт всесвітньої культурної спадщини UNESCO // Вісник Українського комітету ICOMOS I/1 – 2007. – Львів, видавництво "Центр Європи", 2007.
14. **Куковальська Н.М.** "Архітектурна графіка 30-х років ХХ ст." з фондів Національного заповідника "Софія Київська" // Каталог. Київ, Видавничий дім "А+С", 2008.
15. **Куковальська Н.М.** – Автоматизированная система комплексного мониторинга технического состояния памятников архитектуры Национального заповедника «София Киевская» // Сборник материалов XI Международной научной конференции. Экологические проблемы сохранения исторического и культурного наследия. Бородино –Можайск, 9-11 апреля 2008 г. (Видано на електронних носіях).
16. **Куковальська Н.М.** – З історії створення Софії Київської: сучасний стан проблеми // Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції «Пам'ятки Національного заповідника «Софія Київська»: культурний діалог поколінь» (Київ, 25 -26 жовтня 2007 р.) – К., 2009.
17. **Куковальська Н.М.** (у співавторстві з Нікітенко Н.М.) Царські врата Софії Київської // Могилянські читання 2008 року: Збірник наукових праць: Церква і музеї: втрати ХХ століття. – Київ, 2009.

18. **Куковальська Н.М.** – 3 історії Національного заповідника «Софія Київська» // Національний заповідник «Софія Київська». Науково-популярне видання. Колективна монографія. К., 2009.
19. **Куковальська Н.М.** (співавторство з Нікітенко Н.М) - 75 Національний заповідник «Софія Київська». К., 2009.
20. **Куковальська Н.М.** – IV Судацька міжнародна наукова конференція «Причорномор'я, Крим, Русь в історії та культурі» // журнал «Археологія», № 1, 2009.
21. **Куковальська Н.М.** Нове дослідження поховання з саркофага Ярослава Мудрого в Софії Київській: попередні результати // Сіверщина в історії України. Зб. наук. праць. – Вип.3. – Київ-Глухів, 2010.
22. **Куковальська Н.М.** Нове дослідження поховання з саркофага Ярослава Мудрого в Софії Київській // Могилянські читання 2009 року: Збірник наукових праць. – Київ, 2010.
23. **Куковальська Н.М.** - Михайлівський Золотоверхий монастир: Історична доля та мистецька спадщина. – К.: Горобець, 2011.- 56 с.
24. **Nelia Kukovalska / Anatoliy Ostapchuk / Iurii Koreniuk.** The Study and Restoration of Kyiv Mosaics of the 11th-12th centuries // Proceeding of the 22nd International Congress of Byzantine Studies (Sofia, 22-27 august 2011). – Volume II. Abstracts of round table communications. – Sofia, 2011.
25. **Куковальська Н.М.** (у співавторстві з Нікітенко Н.М. і Марголіною І. Є.). Нове дослідження поховання з саркофага Ярослава Мудрого в Софії Київській// Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Збірка статей на пошану д. іст. наук, проф. Н.М. Нікітенко. – К., 2011.– С. 72-85
26. **Куковальская Н.М.** (у співавторстві з Н.М. Нікітенко, І. Є. Марголіною). О мощах святого князя Ярослава в свете новых исследований// Ростов Великий: имена, события, судьбы. – М.: Паломник. 2012. С.24
27. **Куковальська Н.М.** (у співавторстві з Нікітенко Н.М., Корнієнком В.В., Марголіною І.Є., Михайліченком Б.В.) Таємниці гробниці Ярослава Мудрого (за результатами досліджень 2009-2011 рр.); за наук. ред. Н.М. Нікітенко та В.В. Корнієнка. – К., 2013.- 174 с., іл.
28. **Nelia Kukovalska** (у співавторстві s Anatolii Ostapchuk) The Study and Restoration of Kyiv Mosaiks. (11-12 Centuries) у збірнику *Arte medievale*.

Periodiko annuale. IV serie - anno III, 2013. Sapienza Universita di Roma. P. 207-222.

- 29. Куковальська Н.М.** Вступне слово // Софійські читання: Науковий збірник. - Випуск 7: Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції «До 90-річчя від дня народження відомого дослідника пам'яток Національного заповідника «Софія Київська», д.ін. Сергія Олександровича Висоцького» (м. Київ, 23-24 травня 2013 р.). – К., 2015. – 498 с. – С. 3-6.
- 30. Куковальська Н.М.** Перлина, відроджена над морем // Сугдейский сборник. Вып. VI. Материалы VI Судакской международной научной конференции «Причерноморье, Крым, Русь в истории и культуре (г. Судак, 19-22 сентября 2012 г.). - К.: Видавець Олег Філюк, 2016. - 517 с., илл. - С.3-5.
- 31. Куковальська Н.М.** (у співавторстві з Молочковою Н.М.) Комплексні геотехнічні дослідження Андріївської церкви і пагорбу в процесі ремонтно-реставраційних робіт // Механіка ґрунтів, геотехніка та фундаментобудування / Збірник наукових праць: Будівельні конструкції. - Вип. 83, кн.2. - 2016. - С. 347-358.
- 32. Куковальська Н.М.** Вступне слово // «Православ'я в Україні»: Збірник матеріалів VI Міжнародної наукової конференції, присвяченої 1000-літтю духовних зв'язків України з Афоном (1016–2016) та 25-літтю Помісного Собору Української Православної церкви (1–3 листопада 1991 р.) / під ред. д. богосл. н., проф., митрополита Переяслав-Хмельницького і Білоцерківського Епіфанія (Думенка), д.ін. Г.В. Папакіна, Н.М. Куковальської та ін. - Київ, 2016, с. 6-7.
- 33. Куковальська Н.М.** Тисячоліття пам'яті // Софійський часопис. Випуск I. Збірник статей за матеріалами VIII міжнародної науково-практичної конференції «Софійські читання», присвяченої 1000-літтю пам'яті великого київського князя Володимира Святославича та святих Бориса і Гліба: 1015-2015. - Харків: «ФОП Дюнова», 2017. - 514 с. - С. 3-4.
- 34. Куковальська Н.М.** Передне слово // Творчість архітектора Павла Федотовича Альошина у фондах Національного заповідника «Софія Київська»: Альбом-каталог / О.Г. Мокроусова, Т.В. Скібіцька; За ред. О.Г. Мокроусової; Нац. Заповідник «Софія Київська». – Київ: Горобець, 2018. – 224 с. : іл. – С. 6-9.
- 35. Куковальська Н.М.** Скрижалі вічності // Софія Київська у новітніх дослідженнях. Колективна монографія // Науковий редактор: Н.М. Нікітенко / редкол. : В.І. Ульяновський, В.С. Александрович, А.О. Пучков,

В.В. Корнієнко та ін. – ПрАТ «Вінницька обласна друкарня», 2018. – 368 с. – С. 3-4.

- 36. Куковальська Н.М.** Кримська пам'ятка України // Софійський часопис. Вип. 2. Збірник статей за матеріалами VII міжнародної наукової конференції «Причорномор'я, Крим, Русь в історії та культурі». – Київ, 2018. – 209 с. – С.3-4.
- 37. Куковальська Н. М.** (співавтори – Корнієнко В.В., Молочкова Н.М., Ніщук Л.О., Ковальська О.Є., Трофимчук С.М., Усик О.І.) Георадарні дослідження садиби Національного заповідника «Софія Київська» у 2017 р. // Проблеми збереження та використання історичних підземних комплексів в умовах негативних техногенних впливів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ–Чернігів, 26–27 жовтня 2017 р.) / Упоряд. І. А. Черевко. – Київ : Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, ICCROM України, Видавництво «Фенікс», 2018. – 244 с., іл. – с. 45-57.
- 38. Куковальська Неля.** Реставрація і дослідження мозаїк // Мозаїки і фрески Софії Київської = Mosaics and Frescos of St.Sophia of Kyiv / Надія Нікітенко. – К., «Горобець» : 2019. – 396 с. – с. 19-29
- 39. Куковальська Н.М.** Київська: 1000-ліття могутності духу // Софійський часопис. Вип. 3. Збірник статей за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Софійські читання», присвяченої 1000-літтю першої літописної згадки про Софію Київську (1017-2017), м. Київ, 21-22 вересня 2017 р. / Ред. кол.: Ульяновський В.І., Корнієнко В.В., Александрович В.С., Філіпович Л.О., Пучков А.О. та ін. – Київ, 2019. – 517 с. – С. 3-4.
- 40. Куковальська Неля.** Реймське Євангеліє – шлях додому // Видання факсимільного типу. Дослідження : у 2 т. – К. : Гробоець, 2019. / Том 2 : Дослідження. - 2019. – 148 с. – С. 6–7.

Під редакцією Н.М. Куковальської вийшли друком:

Архітектурна графіка 30-х років ХХ ст. з фондів Національного заповідника «Софія Київська» / Авт.- упоряд.: Н.М. Куковальська, І.Є. Марголіна, М.В. Панченко, Г.С. Педь, К.Г. Петрачек. - Київ: Видавничий дім А+С, 2008.- 80 с.

Genovesi in Crimea = Генуезці в Криму. Guida storica = Історичний путівник. Генуэзцы в Крыму = The Genoese In Crimea. Исторический путеводитель = A historical guide.- К.: Горобець, 2009. - 232 с.

**Схвальні відгуки в українських та іноземних галузевих
засобах масової інформації**

1. <http://veche.kiev.ua/journal/4846/>
2. <https://day.kyiv.ua/uk/article/novorichna-anketa-dnya-onovlyuyetsya/ya-mriyu-pro-chas-koly-v-ukrayini-pro-antygeroya-tilky>
3. <https://www.radiosvoboda.org/a/28204480.html>
4. https://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/63456/
5. <https://ukraineartnews.com/news/events/odnij-iz-relikvij-sofijskogo-soboru-povernuli-pervozdannij-vid>
6. <https://day.kyiv.ua/uk/photo/krymske-perehrestya-svitiv>
7. <https://antikvar.ua/proektuvannya-hreshhatika-yak-dosvid-i-oriyentir-dlya-rozvitku/>
8. <https://ua.krymr.com/a/news-fortetsya-v-sudaku-pid-zahrozou-zsuviv/29970890.html>
9. <https://fakty.ua/269284-v-sofii-kievskoj-nachinaetsya-restavraciya-mozaik-sozdannyh-1000-let-nazad-foto>
10. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2466638-u-sofijskomu-sobori-vidrestavruut-tisacolitni-freski-mozaiki-ta-zivopis.html>
11. <https://www.5.ua/kyiv/andriivskii-tserkvi-ne-poshchastylo-khto-zanepastyv-unikalni-ikonostas-ta-lipnyu-174966.html>
12. <https://www.unn.com.ua/uk/news/1746979-u-kerivnitstvi-sofiyi-kiyivskoyi-rozpovili-pro-sensatsiyni-znakhidki-pid-chas-restavratsiyi>
13. <https://www.5.ua/kultura/chy-spozvatyme-andriivska-tserkva-z-pahorbu-dokladno-pro-restavratsiiu-174962.html>
14. <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/kultura/v-ukrayini-vyyde-povne-faksymilne-vydannya-reymskogo-yevangeliya>
15. <https://munich.mfa.gov.ua/news/70714-poblizu-myunkhena-vidbulisya-urochistosti-z-vshanuvannya-pamjati-onuki-jaroslava-mudrogo>
16. <https://www.youtube.com/watch?v=WYTILgR7Sic>
17. <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/novorichna-anketa-dnya-onovlyuyetsya/na-2019-rik-ya-dyvlyus-z-oberezhnym-optymizmom>
18. <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=89711>
19. <https://www.youtube.com/watch?v=IUP6fNeZt4I>
20. <https://ua.krymr.com/a/novyny-krymu-vcheni-v-ukrajini-doslidzhujut-sudaksku-fortetsiu/30310709.html>

**Перелік грантових інвестиційних та інноваційних проектів,
отриманих та реалізованих Національним заповідником
«Софія Київська»,
реалізованих за кошти меценатів (2005-2019)**

2005 рік:

1. DRYMATEC Bautrockenlegungt Engel GmbH, Aspenweg 14 P – 78727 Oberk Dorf, керівник – **Йоахим Енгель**.
Надано високотехнічне обладнання для боротьби з вологістю, грибок та пліснявою, проведено комплекс робіт з осушення від надмірної вологості стін пам'ятки архітектури XII ст. Кирилівської церкви.
2. Польсько-Американсько-Українська Ініціатива про Співпрацю (ПАУСІ), м. Київ, директор реставраційної роботи – Ян Пекло.
Відновлення двох шовкових антиминосів (літургійні тканини) кінця XVIII – початку XIX ст. із фондів колекцій Національного заповідника «Софія Київська».

2005 – 2006 роки:

3. СП ТОВ «Основа-Солсиф», м. Київ, генеральний директор – Карпенко Юрій Володимирович.
Проведено обстеження фундаменту пам'ятки архітектури XII ст. – Кирилівської церкви та здійснено горизонтальну, а також вертикальну гідроізоляцію фундаменту та стін. Здійснено ряд важливих робіт з благоустрою території музею «Кирилівська церква».

2006 рік:

4. АТЗТ СК «Лемма», м. Харків, президент – Чернишов Сергій Іванович.
Надано кошти на страхування унікальної пам'ятки XVIII ст. – срібних Царських врат на період перевезення та реставрації їх у АТ Польські майстерні з реставрації пам'яток старовини, м. Варшава, Польща.
5. ЗАТ «Енран», м. Київ, президент – Георгієвський Микола Сергійович.
Надано кошти для реставрації, реконструкції унікальної пам'ятки XVIII ст. – срібних Царських врат та монтажу їх після завершення реставрації в іконостасі Софійського собору Національного заповідника «Софія Київська».
6. Благодійний фонд «Розвиток України», м. Донецьк, директор – Заболотний Анатолій Олександрович.

Надано кошти на реалізацію проекту реставрації та пристосування пам'ятки архітектури XVIII ст. – Митрополичого будинку Національного заповідника «Софія Київська».

2008 рік:

7. Благодійний фонд «Розвиток України», м. Донецьк, директор – Заболотний Анатолій Олександрович.

Надано кошти на організацію та проведення виставки «Аполлон у кузні Вулкана. Бронзові скульптури з колекції Людовіка XIV з музею Лувр» (Париж, Франція), яка експонувалась з 13 вересня по 10 грудня 2008 р. у музеї «Будинок митрополита».

Надано кошти на придбання антикварних меблів та музейних цінностей для музею «Будинок митрополита».

2008-2009 роки:

8. ВАТ «Райффайзен Банк Аваль», м. Київ, Голова правління – Володимир Лавренчук

Надано кошти на видання книги – альбому «Національний заповідник «Софія Київська».

2010 рік:

9. Міжнародний благодійний фонд «Українська родина» та Глузь О.С.
Реалізація проекту відтворення постаті Архістратиґа Михаїла і воздвиження його на шпиль південної вежі архітектурного ансамблю Софії Київської.

2012 рік:

10. Грант Американського посольського фонду зі збереження культурної спадщини «Робота, спрямована на збереження колекції автентичних мозаїк XII ст. Михайлівського Золотоверхого собору».

2015 рік:

11. Білоусов Микола Павлович
Передано в дар Заповіднику ікону «Свята Великомучениця Параскева», XVII ст.
12. Зернецький Федір Аркадійович
Передано саджанці липи серцелистої (*Tilia cordata* L) та висаджування їх на території Національного заповідника «Софія Київська»
13. ДП «Науково-дослідний і проектний інститут містобудування»

Директор – Сюр Микола Григорович
Головний інженер проекту – Соковніна Нінель Харитонівна
Співавтор проекту – Вдовиченко Світлана Василівна
Допомога в реалізації проекту «Реконструкція та відновлення господарської цегляної огорожі ХХ ст. на межі території Національного заповідника «Софія Київська» та садиби житлового будинку по вул. Стрілецькій, 7/6 в Шевченківському районі м.Києва»

2016 рік:

14. Довгий Станіслав Олексійович.
Надано кошти на реалізацію проекту та на влаштування мозаїчного панно «Богородиці - Нікопеї» на фасаді павільйону Золотих воріт.
15. Відкритий Православний Університет Святої Софії-Премудрості
Ректор – Коваленко Георгій Іванович
Цільова благодійна допомога на видання книги-альбому «Мозаїки Софії Київської» автор – Надія Нікітенко
16. Лук'янець Вікторія Іванівна
Благодійний концерт, кошти від якого спрямовані на реставрацію кіота ХІХ ст. Софійського собору.

2017 рік:

17. Лук'янець Вікторія Іванівна
Благодійний концерт, кошти від якого спрямовані на факсимільне видання Реймського Євангелія
18. Компанія «ЕПЦЕНТР – К»
Співзасновник компанії - Герега Галина Федорівна
Передано Заповіднику комплекти прикрас для Новорічних та Різдвяних свят
19. ПАТ «Банкомзв'язок»
Розробка проекту «Створення комплексної системи моніторингу на території та об'єктах нерухомої культурної спадщини (пам'яток) Національного заповідника «Софія Київська»
20. Компанія «Гідра Мозаїк Груп»
Генеральний директор – Носова Наталія Володимирівна

Цільова благодійна допомога на факсимільне видання Реймського Євангелія

21. Откович Мирослав Петрович

Передано в дар Заповіднику картину «Володимир Великий та Анна Порфірородна», автор Народний художник України Мирослав Откович

22. Табачин Мирослав Богданович

Передано в дар Заповіднику портретну галерею історичних постатей, автор - Народний художник України М. Откович

23. Хомич Микола Харитонович

Кошти на друк видань Національного заповідника «Софія Київська»

2018 рік:

24. Грант Благодійного фонду A. G. Leventis Foundation (Кіпр, Греція) на здійснення інспектування та реставрацію мозаїк, фресок та олійного живопису в південному крилі трансепту собору Святої Софії у Києві.

25. Грант Українського культурного фонду на реалізацію виставкового проекту «Софія Київська: 1000-річчя могутності духу» (Південна башта Софійського собору).

2019 рік:

26. Компанія «Olos Academy» (м. Дніпро) засновник – Тетяна Троян і група випускників програми «Лідер. Дорога додому 2018/2019»,
Цільова благодійна допомога на реставрацію кіота XIX ст. Софійського собору.

27. Грант Українського культурного фонду на реалізацію видавничого проекту «Факсимільне видання Реймського Євангелія» (у двох частинах) в партнерстві з видавництвом «Горобець» (Київ).

ДИПЛОМ

про перепідготовку

ДСК № 062991

Хурованська

(прізвище)

Нелі Михайлівна

(ім'я, прізвище)

закінчила факультет менеджменту між-

дуциної роботи Тернопіль-

ського національного університету

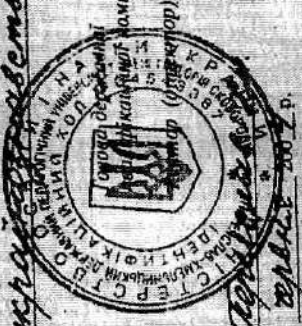
імені Тараса Шевченка

Рішенням державної кваліфікаційної комісії

від 4 жовтня 2004 р. йому / їй

присвоєно кваліфікацію вчитель історії

і управління завсесла

М.П.

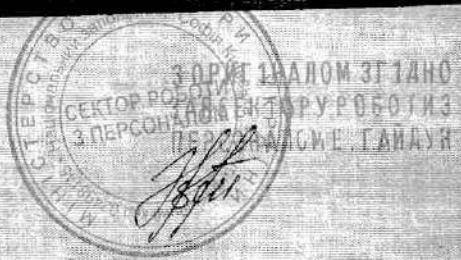
Місто

Тернопіль

13 жовтня 2004 р.

Регістраційний № 55

УКРАЇНА

Формат: 210x297мм, бланк А 100, 2007